

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 40.177/II/PF
RC/EV

Ter zitting van 4 december 2008 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan een klacht tegen De Lijn wegens het sturen van een eentalig Nederlands document aan een Franstalige inwoner van Sint-Genesius-Rode, terwijl diens coördinaten in het Frans gesteld waren. Het betreft de heer [...].

*
* *

Op de vraag om inlichtingen van de VCT heeft u het volgende geantwoord:

"De Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn is, als extern verzelfstandigd agentschap van de Vlaamse Gemeenschap, onderworpen aan de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en past deze in casu toe conform de Omzendbrief VR 97/29 van 4.10.1997 "Taalgebruik in de diensten van de Vlaamse regering".

Mevrouw [sic] [...] is inwoner van Sint-Genesius-Rode, een Vlaamse gemeente, weze het met een speciale regeling.

*Als mevrouw [...] de communicatie over Omnipas 65+ in het Frans wenst te ontvangen zal hieraan voldaan worden voor zover zij zelf hierom uitdrukkelijk verzoekt, en dit binnen de perken van de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken en de Omzendbrief VR 97/29. Mevrouw [...] heeft tot op heden **nooit** hierom verzocht, en heeft evenmin ooit contact genomen met de Vlaamse Vervoermaatschappij.*

In de toekomst zal zij – opnieuw binnen de perken van de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken en de Omzendbrief VR 97/29 – alle communicaties in het Frans ontvangen mits en telkens zij zelf hierom uitdrukkelijk verzoekt."

*
* *

De Vlaamse vervoermaatschappij valt onder toepassing van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en in het bijzonder onder artikel 39. Overeenkomstig artikel 39 van voornoemde wet zijn dergelijke diensten, ten aanzien van de gemeenten met een speciale taalregeling, onderworpen aan de taalregeling die, voor de betrekkingen met particulieren, door

de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT) opgelegd wordt aan de plaatselijke diensten van deze gemeenten.

*
* *

In de schoot van de VCT, verenigde afdelingen, werd geen meerderheid bereikt. Op grond van artikel 9 van het koninklijk besluit van 4 augustus 1969 brachten beide afdelingen hun respectieve meningen uit.

Mening van de Franse afdeling

De Franse afdeling constateert dat de Vlaamse kamer van de Raad van State op 22 december 2004 verscheidene arresten heeft uitgebracht over de geschillen rond de circulaire Peeters. Deze arresten komen tot een verwerping van de vraag van de verzoekers, op grond van het feit dat deze laatsten niet kunnen laten blijken van een rechtens gevorderd gewettigd belang en dat hun verzoekschriften derhalve onontvankelijk zijn.

De Franse afdeling constateert anderdeels dat er verscheidene vonnissen werden geveld door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel, Beslagkamer (het ene op 16 januari 2003 en het andere op 15 november 2004) die, op geargumenteerde wijze, de circulaire van de heer Vanden Brande (gericht aan de diensten van de Vlaamse regering) onwettig heeft verklaard.

De Franse afdeling neemt derhalve akte van de uiteenlopende rechtspraak in verband met de omzendbrieven van de Vlaamse regering.

Inzake administratieve geschillen wenst de Franse afdeling zowel te verwijzen naar de rechtsleer als naar de rechtspraak betreffende de verwerpingsarresten van de Raad van State.

Zowel de Franstalige rechtsleer (M. Leroy, Contentieux administratif, Brussel, Bruylant, p 621) als de Nederlandstalige (Mast, Alen, Dujardin, Overzicht van het Belgisch administratief recht, 1989, p 621) zijn van oordeel dat het gezag van verwerpingsarresten betrekkelijk is, en dat de verwerping van een verzoekschrift door de Raad van State geenszins afbreuk doet aan het vermogen van de hoven en rechtbanken om een administratieve handeling onwettig te verklaren.

Wat de rechtspraak van de hoven en rechtbanken betreft, heeft het Hof van Cassatie, in een arrest van 9 januari 1997 geoordeeld dat een arrest waarbij de Raad van State een verzoekschrift tot nietigverklaring van een reglementaire handeling verwerpt, niet bindend is voor de hoven en rechtbanken en geenszins belet dat de geldigheid van de handeling wordt aangevochten voor een burgerlijke rechtbank.

Ten aanzien van die rechtsleer en rechtspraak, is de Franse afdeling van mening dat, enerzijds, het arrest van de Raad van State slechts een betrekkelijke juridische draagwijdte heeft en dat het, anderzijds, zoals overigens door de voornoemde vonnissen van de Brusselse Rechtbank van Eerste Aanleg al werd aangetoond, de hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht toekomt zich over de wettigheid van de omzendbrieven van de Vlaamse regering uit te spreken.

Wat het gebruik van de talen in bestuurszaken betreft, laat de Franse afdeling voorts opmerken dat de VCT, krachtens de bijzondere wet van 16 juli 1993 (artikel 61, §7, van die wetten) tot taak heeft te waken over de naleving van de taalrechten van de minderheden als bedoeld in de artikelen 7 en 8 van diezelfde wetten.

Bijgevolg wenst de Franse afdeling geen wijziging te brengen in de rechtspraak betreffende het gebruik van de talen in de randgemeenten en in de gemeenten met een speciale regeling, zoals die nu al dertig jaar in de schoot van de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht wordt aangehouden.

Zij herinnert er in dit verband aan dat de diensten zich moeten inspannen om de taalaanhorigheid van particulieren die in gemeenten met een speciale taalregeling wonen te achterhalen (advies 27115 van 21 september 1995) en dat een particulier die in een dergelijke gemeente is gehuisvest, bij een bepaalde dienst, niet telkens weer, voor elk document, moet vragen dat het desbetreffende document hem in zijn taal zou worden uitgereikt (advies nr26125B van 22 september 1994).

De taalaanhorigheid van de klager was De Lijn bekend, aangezien de coördinaten van de betrokkene in het Frans op het document voorkwamen.

Dit betekent dat de brief en het document onmiddellijk in het Frans aan de klager toegestuurd had moeten worden.

Mening van de Nederlandse afdeling

De Nederlandse afdeling wenst te benadrukken dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar adviezen de uitspraken van de Raad van State, in casu de arresten van 23 december 2004, welke bevestigd werden door het arrest van 19 juni 2008, moet naleven en zich naar deze uitspraken moet conformeren: vermelde arresten hebben voor recht verklaard dat de strekking van de desbetreffende omzendbrieven van de Vlaamse regering geen inbreuk vormen op de SWT.

In deze arresten werd verwezen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr.26/98 van 10 maart 1998 waarin het volgende werd gesteld: "Hoewel de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ten behoeve van de Franstalige inwoners in de randgemeenten in een bijzondere regeling voorzien die hen toestaat hun betrekkingen met de plaatselijke diensten in het Frans te voeren en die aan de diensten de verplichting opleggen om in bepaalde in die wetten nader omschreven omstandigheden het Frans te gebruiken, doet die regeling geen afbreuk aan het principiële eentalig karakter van het Nederlandse taalgebied, waartoe die gemeenten behoren. Zulks impliceert dat de taal die er in bestuurszaken moet worden gebruikt in beginsel het Nederlands is en dat bepalingen die het gebruik van een andere taal toestaan niet tot gevolg mogen hebben dat afbreuk wordt gedaan aan de door artikel 4 van de Grondwet gewaarborgde voorrang van het Nederlands".

De arresten van de Raad van State van 23 december 2004, bevestigd door het arrest van 19 juni 2008, stellen "dat hieruit blijkt dat, teneinde grondwetsconform te zijn, de interpretatie van de rechten van wie in de randgemeenten in het Frans wil worden bestuurd, moet stroken met de voorrangstatus van het Nederlands in die gemeenten; dat derhalve de hierboven geschetste, ruime interpretatie van die rechten, gehuldigd

door de verzoekende partij en de tussenkomende partijen, die dergelijke randgemeenten zijn, daar niet mee strookt; dat die interpretatie en de blijkbaar daarop gestoelde aangehaalde

bestuurspraktijk immers in wezen leiden tot een stelsel van tweetaligheid, waarbij de taalvoorkeur van personen zelfs in bestanden wordt vastgelegd; dat aldus de gevraagde nietigverklaring van een omzendbrief, in zoverre deze omzendbrief, zoals te dezen, een dergelijke

onrechtmatige interpretatie wil tegengaan, de verzoekende partij geen zulk geoorloofd voordeel kan opleveren; dat zulk een voordeel immers steunt op een niet met de bestuurstaalwet verenigbare interpretatie terwijl, tegen de achtergrond van een noodzakelijk restrictieve interpretatie van het recht om het bestuur het Frans in plaats van het Nederlands te laten gebruiken in het betrokken ééntalig gebied, de interpretatie, zoals uitgedrukt in de omzendbrief, dat het verzoek om het Frans te gebruiken, uitdrukkelijk moet worden herhaald, wel degelijk verenigbaar is met de wettelijke notie "de wens van de belanghebbende" in de artikelen 26 en 28 van de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken".

Conform deze uitspraken van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State moet de Vaste Commissie voor Taaltoezicht vertrekken van een correcte toepassing van de geëigende taalregeling in de rand- en taalgrensgemeenten omwille van de uitzondering op de principiële eentaligheid van het Nederlandse taalgebied, zoals gewaarborgd door artikel 4 van de Grondwet. De Nederlandse afdeling oordeelt dat de klacht niet gegrond is.

*
* *

Een afschrift van dit advies wordt gestuurd aan de klager.